

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

היחידה לתכניות משלימות למידה - האגף לחינוך יסודי

צהרונני ניצנים
תכנית העשרה חינוכית
לתלמידי כיתות א' - ב'

"כאן ביתי פה אני נולדתי"

ניסן-אייר תשפ"א, אפריל 2021

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי

היחידה לתכניות משלימות למידה - האגף לחינוך יסודי

תוכן עניינים

3	הקדמה
5	פעילות פתיחה והתכנסות
7	פעילות העשרה חינוכית
7	שבוע ראשון - השכונה שלי
15	שבוע שני - העיר שלי
22	פעילות סיום היום

הקדמה

היחידה שלפניכם עוסקת בנושא "כאן ביתי פה אני נולדתי" כולנו שייכים לשכונה, עיר ומדינה. יחד עם התלמידים נצא למסע הכרות עם הסביבה הקרובה. נתבונן, נחשוב, נחקור וניצור. היחידה מבוססת על רכיבי סדר היום וכוללת פעילויות לפתיחת היום, פעילויות העשרה חינוכיות ופעילויות לסיום היום.

במהלך כל אחד משבועות הפעילות נעסוק בנושא אחר:

❖ שבוע ראשון – **השכונה שלי**

❖ שבוע שני – **העיר שלי**

להלן פירוט הידע, המיומנויות והערכים בהם נעסוק:

ידע

- ❖ התלמידים יכירו ויעמיקו את ידיעותיהם על השכונה, העיר וארץ ישראל.

מיומנויות קוגניטיביות

- ❖ התלמידים יעמיקו את ידיעותיהם בשכונה ובעיר שלהם.
- ❖ התלמידים יתנסו בחשיבה רפלקטיבית (כיצד אני מרגיש? מה אני חושב? כיצד פעלתי? מה אני בוחר?)
- ❖ התלמידים יעשו שימוש בשפה למטרות תקשורת ולמידה.
- ❖ התלמידים יתנסו בחשיבה יצירתית.
- ❖ התלמידים יעשו שימוש במושגים וידע שירכשו במהלך הפעילויות.

מיומנויות תוך אישיות

- ❖ התלמידים יגלו יוזמה אישית.
- ❖ התלמידים יתנסו בבחירה.
- ❖ התלמידים יתבקשו להפעיל שיקול דעת עצמאי.

מיומנויות בין אישיות

- ❖ התלמידים ישתפו פעולה עם חברים ויעבדו בצוות ובשיתוף פעולה.
- ❖ התלמידים ישתפו ברגשות בדרכים מגוונות.
- ❖ התלמידים ינהלו שיח מכבד.

מיומנויות גופניות

- ❖ התלמידים ישתתפו בפעילויות גופניות יחידניות וקבוצתיות בדגש על הפן החברתי.

ערכים

- ❖ סבלנות וסובלנות כלפי דעותיהם, רצונותיהם ובחירותיהם של חברים.
- ❖ כבוד הדדי: התנהלות מכבדת כלפי אחרים.
- ❖ שיתוף פעולה בקבוצת הילדים.
- ❖ הקשבה ותרבות דיבור.
- ❖ ערכי שמירה על הטבע.

פעילות פתיחה והתכנסות

לפניכם פעילויות אותן יש לשבץ בפתיחת היום לפני ארוחת הצהריים מטרתן לאפשר מעבר נוח ורציף מפעילות הבוקר לפעילות הצהריים, להציג את סדר היום ולהעניק יחס אישי לכל ילד/ה. בחרו פעילות אחת לכל יום. תוכלו לחזור להשתמש בכל פעילות אחת לשבוע, באופן קבוע במהלך החודש. מומלץ לגוון ולהרחיב את הפעילויות, להוסיף רעיונות משלכם ולעודד את התלמידים לקחת חלק, ליזום ולהרחיב בעצמם את הפעילויות. שימו לב – בפרק זה של היום על הפעילויות להיות קצרות וממוקדות, בין 5-7 דקות.

איך אני מרגיש היום? (הבעות פנים ושפת גוף)

מהלך הפעילות

עמדו עם התלמידים במעגל. כל אחד בתורו, מביע את מצב רוחו באמצעות הבעות פנים ושפת גוף בלבד, שאר התלמידים ינסו לנחש מהו מצב הרוח של התלמיד. לדוגמה, חייכו ודלגו במקום או שלבו ידיים ועשו פרצוף כועס, תנו לתלמידים לנחש את הרגשתכם.

שם הרחוב או השכונה בתנועה

כדאי לשבת במעגל.

בקשו מכל תלמיד בתורו לומר את שם הרחוב או השכונה או העיר בה הוא גר, תוך כדי תנועה מסוימת, כאשר כל הקבוצה צריכה לחזור אחריו (יחד במקלה) גם בשם וגם בתנועה. לדוגמה: "אני גר ברחוב ראב"ע", תוך כדי הרמת יד מעלה והנפת רגל אחת קדימה באוויר.

החפץ המדלג

עזרים: חפץ כגון: מפתח, כדור קטן, דגל העיר/היישוב וכדומה

מהלך הפעילות:

בקשו מהתלמידים לספר על מקום שהם אוהבים לבקר בו בשכונה, בעיר, בה הם מתגוררים. התלמיד מעביר את החפץ תלמיד אחר וזה חוזר על דבריו ומוסיף את המקום האהוב עליו וכך הלאה. התחילו ראשונים והדגימו: אני אוהבת לבקר בספרייה העירונית

טלפון שבור

בחרו מילה השייכת לנושא, למשל: שם של עיר או שכונה, לחשו אותה לתלמיד שיושב לידכם והוא ילחש אותה לתלמיד שיושב לידו וכך הלאה. התלמיד האחרון יתבקש לומר מהי המילה ששמע.

דומים אבל שונים

אמרו לתלמידים שאתם תציגו משפט ועליהם להאזין היטב ומי שהמשפט מתאים לו יכנס למעגל. הראשון שיכנס למעגל יקבל נקודה.
בסיום שאלו את התלמידים כמה נקודות קיבלו במהלך המשחק.

משפטים:

- ❖ אני גר ברחוב _____
- ❖ אני לא גר ברחוב _____
- ❖ אני גר בבניין עם 4 קומות
- ❖ אני אוהב ללכת לגן המשחקים שבשכונה
- ❖ בשעות אחר הצהרים אני משחק/ת עם ילדי השכונה
- ❖ אני לא גר בבניין מספר 1

הזמינו תלמידים להנחות בעצמם הנחיות שיבחרו

פעילות העשרה חינוכית

לפניכם פעילויות העשרה חינוכיות. שימו לב, יש לתכנן את הפעילויות מראש ולגלות רגישות וגמישות בהתאם לצרכי קבוצת התלמידים.

שבוע ראשון - השכונה שלי					
יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
					פתיחה והתכנסות
ארוחת צהריים					
חלום של שכונה	אני אוהב את השכונה שלי	השכונה שלי	שכנות טובה	מהבית אל השכונה	פעילות העשרה חינוכית
					סיום היום

מבוא למובילי צהרון ניצנים

היחידה שלהלן עוסקת בנושא "השכונה שלי". נכיר את השכונה שלנו, באיזו שכונה אנו גרים ומה יש בה ומה אנו אוהבים בה. יחידה זו כוללת חמישה מפגשים:

- ❖ מפגש ראשון – מהבית אל השכונה
- ❖ מפגש שני – מהי שכנות טובה – פעילות סביב הסיפור "דירה להשכיר"
- ❖ מפגש שלישי – השכונה שלי
- ❖ מפגש רביעי – אני אוהב את השכונה שלי
- ❖ מפגש חמישי – חלום של שכונה

מהבית אל השכונה

מידע למובילה:

המושג: "שכונה" הנו אזור של בתי מגורים בתוך העיר או בקרבתה

עזרים: קופסאות קרטונים בגדלים שונים (קרטוני: חלב, קורנפלקס וכו'), צבעי גואש, עיתונים צבעוניים, משטח קשיח (קאפה או פוליגל).

מהלך הפעילות:

אמרו לתלמידים שכשתגידו "שלוש – ארבע" כל אחד יאמר בקול רם את מספר הבית שלו (חזרו על ההנחיה הזו 3 פעמים).

בקשו מהתלמידים להסתדר בטור על פי מספר הבית שלהם, מהמספר הקטן ביותר למספר הגדול ביותר. לאחר מכן, בקשו מהתלמידים להסתדר בשתי קבוצות: קבוצת תלמידים המתגוררים בבית פרטי וקבוצת תלמידים המתגוררים בבניין קומות.

שוחחו עם הילדים:

- ❖ מה מסמל המספר?
- ❖ מה מסמלים המספרים הקטנים והמספרים הגדולים? (תחילה וסוף הרחוב)
- ❖ למה חשוב שיש לבתים או בניינים מספרים וכיצד זה משפיע עלינו?

פעילות יצירה - כל תלמיד יבנה באמצעות הקופסאות את הבית או הבניין שלו ויעצב אותו כרצונו. הדגישו שיש להכין שלט עם שם הרחוב, וכן לכתוב את מספר הבית או הבניין ואת שם המשפחה. בסיום, הניחו את המשטח הקשיח ובקשו מהתלמידים לבנות את השכונה באמצעות הבתים שיצרו. ניתן להוסיף ציור של כבישים, דשא וכו'.

סיכום:

שאלו את התלמידים כיצד הבית שיצרו משלים את השכונה?
האם נהנו? ממה נהנו? מה למדו על השכונה שלהם?

שכנות טובה

מידע למובילה:

ספרה של לאה גולדברג הנו סיפור משל עם מסר של קבלת הזולת וחיי שלום. הסיפור מספר על בניין בן חמש קומות. בקומה הראשונה גרה תרנגולת שמנה, בשניה קוקייה, בשלישית חתולה כושית וברביעית סנאית. מר עכבר גר בקומה החמישית ואחרי שעזב את דירתו היא הוצעה להשכרה. בזה אחר זה מגיעים אל הבניין דיירים חדשים שמטיחים עלבונות אישיים בדיירים. את האמון בטוב שיכול לשרור בין שכנים, כמו בין בני אדם, מחזירה לדיירי הבניין יונה - על אף שהדירה המוצעת להשכרה צרה ואפלה לטעמה, השכנים שבה מוצאים חן בעיניה והיא רואה שכנות טובה.

תכונות בעלי החיים: נמלה - חרוצה, חתולה - נקייה ומגונדרת, סנאית - עושה הרבה רעש מפיצוח האגוזים, תרנגולת - שמנה קשה לה ללכת, עכבר - זריז ומתחבא בקלות.

עזרים: הספר דירה להשכיר / לאה גולדברג

דף דמויות, צבעים, טושים, דבק, מספרים, מקלות ארטיק

מהלך הפעילות:

לקראת קריאת הסיפור עם התלמידים הכינו איתם דמויות לתאטרון הבובות. עליהם לצבוע, לגזור ולהדביק על מקל ארטיק כל אחת מהדמויות. שוחחו איתם תוך כדי פעילות, מה הם יודעים על כל בעל חיים. הציגו לתלמידים את הספר ושאלו מה הם רואים בכריכה? כיצד התמונה מתקשרת לדמויות שהכינו לתאטרון? שבו במעגל והקריאו לתלמידים את הסיפור תוך כדי שהם ממחיזים אותו בעזרת תאטרון הבובות שיצרו.

שיח ודיון:

- ❖ מה היחסים בין השכנים הגרים בבניין?
- ❖ מדוע חלק מהחיות לא הסכימו לבוא ולגור בבניין?
- ❖ באיזו מידה, לדעתכם, מנסים החיות להכיר היטב את השכנים העתידיים שלהם?
- ❖ האם חשובה שכנות טובה?
- ❖ מה אנו למדים מהסיפור על שכנות טובה?
- ❖ מי השכנים שלכם? האם הם מוצאים חן בעיניכם?

לסיכום:

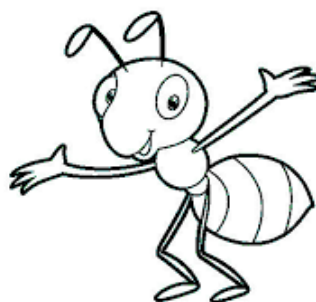
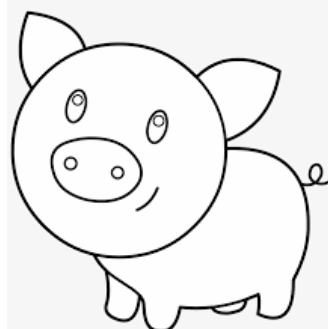
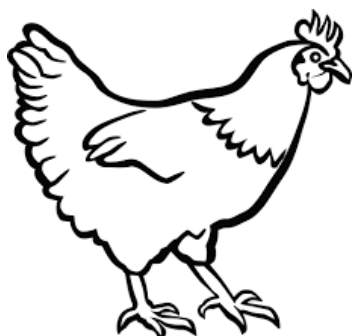
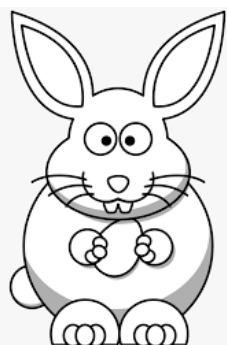
שאלו את התלמידים מהם הדברים החשובים עליהם עלינו להקפיד בכדי ליצור שכנות טובה?

לדוגמה:

- ❖ שמירה על שקט: חשוב להקפיד לנהל שיחות שקטות, לא להדליק טלוויזיה או מכשיר רדיו בווליום גבוה.
- ❖ עדכון בקיום מסיבה בבית: עדכנו את השכנים מראש על המסיבה והפסיקו את המוסיקה הגבוהה עד השעה 23:00.
- ❖ שמירה על ניקיון המרחב השיתופי.
- ❖ דברו בכבוד אל השכנים.

דף חיות לצביעה וגזירה

השכונה שלי

הערכות מוקדמת: לצאת לחצר ולצפות בשכונה מבעד לגדר הצהרון.

מידע למובילה:

המושג "ציבור": קהל, חברה

המושג: "ציבורי": של הציבור – שנועד לכלל, שמוכר לציבור, שפתוח לפני הציבור וכדומה

המושג: "פרטי": ששייך ליחיד, אישי, הנוגע לחיים האישיים של אדם.

מהלך הפעילות:

צרו חיבור לפעילות הקודמת. אתמול כל תלמיד יצר את הבית או הבניין שלו ויחד יצרנו שכונה.

בקשו מהתלמידים להיות גששים בלשים ולזהות מקומות בשכונה שלהם.

ערכו רשימה של המקומות או בעזרו בתמונות.

קופת חולים, סופר, גן שעשועים, כבישים, גינה וכדומה.

שאלו את התלמידים מה ההבדל בשכונה בין משהו פרטי ומשהו ציבורי ואילו דברים פרטיים או ציבוריים הם מכירים.

סיכום:

כיצד הרגשתם כגששים בלשים?

משהו חדש שלמדתם היום על השכונה שלכם.

אני אוהב את השכונה שלי

הכנה מוקדמת:

יש לצפות בסרטון "רחוב סומסום 1998 - אני הכי אוהב את השכונה שלי" ולהחליט איזה קטע להקרין (עברית/ערבית).

עזרים: מחשב, מקרן, חיבור לאינטרנט וקישור ל"רחוב סומסום 1998 - אני הכי אוהב את השכונה שלי", שמינית בריסטול בצבעים שונים, טושים, צבעים, עיתונים צבעוניים, דבק, מספרים.

מהלך הפעילות:

בקשו מהתלמידים לחוד חידות על מה שלמדו עד כה במהלך השבוע לדוגמה: אני מקום שיש בו מגלשה ונדנדה (גן משחקים), אין לי קומות (בית פרטי), שאר התלמידים מנחשים את התשובה ומספרים במשפט מה למדו בנושא עד כה.

הקרינו את הסרטון "רחוב סומסום 1998 - אני הכי אוהב את השכונה שלי" ושאלו:

- ❖ מה הילדים אוהבים לעשות בשכונה והאם זה דומה גם למה שאתם אוהבים לעשות בשכונה שלהם?
- ❖ האם הם יודעים מה שמה של שכונת הצהרון ומה משמעותה? הציגו את שם השכונה ואת משמעותה.
- ❖ בקשו מהתלמידים לשתף בשמות של השכונות בהם הם גרים ומה המשמעות של השם.

יצירה - כל תלמיד יכין שלט לשכונה שבה הוא גר ממגוון החומרים. תחילה מומלץ לתכנן את השלט כיצד השלט ישקף את השכונה עצמה.
בסיום כל תלמיד מציג את השלט שהכין.

סיכום:

הילדים ישתפו איך הרגישו בפעילויות.

- ❖ באמצעות הפעילויות שקיימנו השבוע העמקנו את הידע על הרחוב והשכונה שלנו וגילינו מה אתם מכירים בשכונה. ראינו שיש מבנים ציבוריים, למשל: הרבה פארקים לטיול ומשחק.
- ❖ האם אתם רוצים לספר לנו על דברים נוספים שאתם אוהבים לעשות בשכונה?
- ❖ אילו דברים מיוחדים יש בשכונה שלכם שלא קיימים בשכונות אחרות?

מה היו השיקולים שלכם בהכנת השלט עם שם השכונה?

שאלו את התלמידים:

- ❖ לפי מה בונים שכונה? מי קובע מה לבנות והיכן?
- ❖ לשם מה צריך וצמחייה בשכונה?
- ❖ האם חשוב שיהיו מדרכות?
- ❖ האם נחוץ גן ציבורי לתושבים?
- ❖ האם לדעתכם חסר משהו בשכונה שלכם?

חלום של שכונה

פעילות בעקבות השיר "ריח של שוקולד"

הקריאו לתלמידים את השיר:

ריח של שוקולד /

מתוך הספר: "הכבש השישה עשר",
מילים: יונתן גפן, לחן: יוני רכטר.

בְּסוֹף רֶמֶת גַּן יֵשׁ מְקוֹם מִיָּחָד
שֶׁם אֶפְשָׁר לַעֲמֹד וּלְהִרִיחַ שׁוֹקוֹלָד
יֵשׁ שָׁם בֵּית גְּבוּהָ גְבוּהָ בְּלִי חֲלוֹנוֹת עִם שְׁלוֹשׁ אֲרָבוֹת
וְשְׁלוֹשִׁים מְכוֹנוֹת יוֹם וְלַיְלָה עֲבָדוֹת
וְשִׁבְעִים פּוֹעָלִים עִם סֵנָר וְכִפְפוֹת
מְכִינִים שׁוֹקוֹלָד בְּכָל הַצּוּרוֹת

שׁוֹקוֹלָד קָטָן וְשׁוֹקוֹלָד גָּדוֹל
שׁוֹקוֹלָד יָקָר וְשׁוֹקוֹלָד בָּזוֹל
שׁוֹקוֹלָד אֲגוּזִים וְשׁוֹקוֹלָד סֶתֶם
לַעֲשִׂירִים וּלְכָלֶם וְהִרִיחַ בְּחֻנָּם
וְכָל הָאֲזָרָחִים עוֹצְרִים וּמְרִיחִים...

עוֹצְרִים הַיְלָדִים שֶׁרָצִים בְּשִׁכּוֹנָה
עוֹצֵר הָאוֹטוֹבּוֹס מֵעֵבֶר לַפֶּנֶה
הַחֲתוּלִים מִפְּסִיקִים לְבָרֵחַ מֵהַפְּלָבִים
הַשּׁוֹטְרִים עוֹמְדִים לִיד הַגָּנָבִים
כָּלֶם מְבִיטִים אֶל הָאֲרָבוֹת
וּלְאֵט לְאֵט, הָאֵף שֶׁלָּהֶם,
מִתְמַלֵּא בְּרִיחַ שֶׁל שׁוֹקוֹלָד

שׁוֹקוֹלָד קָטָן וְשׁוֹקוֹלָד גָּדוֹל...

בְּסוֹף רֶמֶת גַּן יֵשׁ מְקוֹם מִיָּחָד
שֶׁם אֶפְשָׁר לַעֲמֹד וּלְהִרִיחַ שׁוֹקוֹלָד.

השמיעו לתלמידים את השיר: <https://youtu.be/QugSNVBnSc8>

שאלו את התלמידים :

- האם הייתם רוצים שיהיה מפעל של שוקולד בשכונה שלכם ?
  - מה הייתם רוצים שיהיה בשכונה שלכם ?
- הזמינו את התלמידים לחלום על שכונה חדשה:
עכשיו אתם יכולים לחלום... לחלום על שכונה חדשה בה יהיה כל מה שתרצו...
אפשר לעשות זאת בעצימת עיניים..

- ❖ מה נרצה שיהיה בשכונה שלנו?
- ❖ בתים , פארקים ובריכות דגים, מדרכות, כבישים, גני שעשועים. חשבו על מתחם מיוחד לילדים, מה יהיה בו? הזמינו את התלמידים לפקוח עיניים ולשתף.
- ❖ בקשו מכל תלמיד לצייר את השכונה עליה הוא חולם.
- ❖ כנסו את התלמידים במעגל ובקשו מהם ולשתף בקבוצה את השכונה החלומית שלהם.

סיכום שבועי

השבוע הכרנו את השכונה שלנו ומה יש בה.
שוחחנו על שכנים ומהי שכנות טובה, כיצד נוכל להיות שכנים טובים יותר.
חלמנו את "חלום השכונה שלנו", תכננו שכונות חדשות. מומלץ ליצור בשיתוף התלמידים, תערוכה המייצגת את העשייה והחוויה שלכם במהלך השבוע שחלף. סדרו איתם שולחן חגיגי והניחו עליו את היצירות שיצרו במהלך השבוע. אפשרו לתלמידים לקשט את השולחן . אפשר להם להסתובב ולהתרשם מהתערוכה.
בשבוע הבא נעסוק בנושא "העיר שלי".

שבוע שני - העיר שלי

שבוע שני - העיר שלי					
יום ה'	יום ד'	יום ג'	יום ב'	יום א'	
ארוחת צהריים					
מכירים יישובים אחרים	אורח/ת מהעיר	אדוני ראש העיר	מכירים את העיר שלנו	עכבר העיר ועכבר הכפר / אפרים סידון	פעילות העשרה חינוכת
					סיום היום

מבוא למובילי צהרון ניצנים

היחידה שלהלן עוסקת בנושא "העיר שלי".
נצא למסע הכרות עם העיר שלנו.
יחידה זו כוללת חמישה מפגשים:

- ❖ מפגש ראשון- פעילות סביב המשל "עכבר העיר ועכבר הכפר"
- ❖ מפגש שני- מכירים את העיר באמצעות תמונות ומקומות אהובים
- ❖ מפגש שלישי- אדוני ראש/ת העיר
- ❖ מפגש רביעי- אורח מהעיר
- ❖ מפגש חמישי - סוגי יישובים נוספים

פעילות בעקבות המשל עכבר העיר ועכבר הכפר/ מקור- איזופוס.

עכבר הכפר הזמין את ידידו עכבר העיר לבוא לכפר לארוחת צהריים. זה הרי חוק עכברי ידוע - למה לאכול לבד אם אפשר לזלול בשניים. ישבו העכברים לאכול, כשעכבר הכפר מבטיח תפריט מרשים והנה הוא מגיש בגאווה גרעינים ושורשים. עכבר העיר טעם מהאוכל ואמר: "בהחלט טעים, לא מתוק ולא מר. אבל בכל זאת", אמר תוך כדי לעיסה "כדאי שפעם אחת אל העיר הגדולה תיסע. תבוא אלי לארוחת ערב מפוארת ותבין קצת מה זה אוכל ברמה אחרת" שמח עכבר הכפר על ההזמנה, והם יצאו לדרך מיד בסיום המנה.

הגיעו שני העכברים אל העיר ונכנסו למחסן גדול. עכבר הכפר הסתכל סביב ולא הצליח להוציא אף קול הוא לא האמין למראה עיניו, כי שפע כזה הוא לא ראה מימיו המחסן היה מלא בשקי קמח וסוכר וסלים של תאנה ותמר. "אף פעם לא ראיתי כל כך הרבה אוכל", עכבר הכפר אמר, ובהינף יד תחב לפיו תאנה, ומליקוק סוכר באצבעותיו נהנה.

פתאום נפתחה הדלת ואיש נכנס לקחת קמח מהמחסן. ברח מהר לחש כבר העיר לעכבר הכפר. ושניהם ברחו והתחבאו ביר בחור קטן. כשחלפה הסכנה יצאו שניהם מהחור וחזרו לאכול והנה שוב נפתחה הדלת ואישה נכנסה לקחת סוכר בכלי גדול. שוב ברחו העכברים ושוב התחבאו בתוך החור. "זה היה ממש קרוב" סינן עכבר העיר כשהביט לאחור אני חוזר מיד אל הכפר לחש עכבר הכפר בנחרצות, נכון שאין שם הרבה אוכל אבל זו תהיה ממש טעות לוותר על השלווה, השקט וריח הפריחה. בשביל לטעום עוד תאנה בין בריחה לבריחה. אצלנו בכפר אמר פעם זקן אחד משפט עתיק וחכם במיוחד "עדיף גרעין אחד בשקט לאכול מאשר עשר עוגות בפחד לזלול".

עזרים: [הסיפור עכבר העיר ועכבר הכפר/ אפרים סידון](#), דפים לבנים וצבעים

מהלך הפעילות:

שאלו את התלמידים:

- ❖ מה המשותף לחיפה, ירושלים, תל אביב, אשדוד, קריית שמונה (ערים)
- ❖ מה שם העיר שבה אתם גרים? האם אתם מכירים את ההיסטוריה של העיר? למה נקראת כך?
- ❖ האם אתם מכירים צורות התיישבות אחרות בארץ (ישוב, קיבוץ, כפר) מה מיוחד כל אחד?

הקריאו את הסיפור "עכבר העיר ועכבר הכפר" תוך כדי הצגת האיורים שיח ודיון:

- ❖ האם יש דרך נכונה יותר לחיות - כפר או עיר?
- ❖ מה היתרונות והחסרונות בכל צד?
- ❖ אם אין דרך צודקת יותר - מדוע עכבר הכפר בוחר דווקא בדרך הזו? (לכל אחד בחירות משלו).

יצירה - חלקו לכל תלמיד דף ובקשו ממנו לקפל אותו באמצע, בצד אחד בקשו לצייר את עכבר העיר ברקע של העיר שלו ובצד השני לצייר את עכבר הכפר ברקע של הכפר. בסיום תולים את היצירות וכל תלמיד מציג את היצירה שלו.

סיכום:

באמצעות הסיפור גילינו שלכל אחד צורת חיים משלו בקשו מהתלמידים לשתף במישהו ממשפחתם שבחר לגור בצורת חיים שונה משלהם.

מכירים את העיר שלנו

עזרים : מפה של העיר בה נמצא בית הספר, בירור מקור השם שהעיר בה בית הספר נמצא, תמונות של מקומות מרכזיים בעיר (פארק, טיילת, גן ציבורי גדול, קניון, מרכז תרבות) פלסטלינה, חומרים ממוחזרים, דפים, צבעים, דבק, עיתונים צבעוניים) תמונה של ראש העיר, תמונה של סמל העיר (בררו את משמעותו).

מידע למוביל/ה:

המושג: "ציבורי" : של הציבור – שנועד לכלל, שמוכר לציבור, שפתוח לפני הציבור וכדומה

המושג: "פרטי" : ששייך ליחיד, אישי, הנוגע לחיים האישיים של אדם

המושג: "סמל" : ציור או חפץ המייצגים רעיון

תמונה של מפת עיר לדוגמה:

מהלך הפעילות:

הניחו על השולחן את כל העזרים (מפה של העיר ותמונות של מקומות מרכזיים בעיר) אפשרו לתלמידים להתבונן ולעיין.

שאלו את התלמידים בדבר כל החומרים הללו . מה אנו רואים?

מה שם העיר שלנו? מהי המשמעות של השם ? (ספרו מהי משמעות השם)

מה רואים במפה? הראו לתלמידים היכן נמצא בית הספר במפת העיר.

התייחסו לאתרים מרכזיים בעיר.

איזה מקום בעיר מועדף עליכם?

נמקו למה.

פעילות בעקבות השיר "אדוני ראש העיר"

אדוני ראש העיר / עוזי חיטמן

אם הייתי ראש העיר
רק ליום אחד בֶּהִיר
אז הייתי את הכל עושה אַחֶרֶת
מְשֻׁנָּה את הַכִּלְלִים
שֶׁגַם הַיְלָדִים
יוֹכְלוּ לִרְאוֹת בְּלִילָה אִיזָה סָרֵט

אז אֲדַנִּי ראש העיר
אֲדַנִּי ראש העיר
אולי תִּתֵּן לי לִשְׁנוֹת
אֲנִי אוֹהֵב תְּעִיר הַזֹּאת
רק ליום אחד נִחְלִיף בְּכִסְאוֹת
אולי תִּתֵּן לי לִשְׁנוֹת
אֲנִי אוֹהֵב תְּעִיר הַזֹּאת
תֵּן לי יוֹם אֶחָד רק לִנְסוֹת

אם הייתי ראש העיר
עם לִשְׁכָּה וְעַם מִזְכִּיר
כָּל פֶּנֶה בְּעִיר הִיְתָה אֲז מְקַשֶּׁט
מְגֻרָשִׁים שֶׁל קִבּוּצִים
בְּלִי עֶשֶׂן מְכוֹנִיּוֹת
קִנְטָרִי גֵן מְלֵא בְּרִכּוֹת וְדָשָׁא

אז אֲדַנִּי ראש העיר...
אז אם הייתי ראש העיר
הַרְחוֹב הָיָה כְּמוֹ שִׁיר
מִצְעָדִים וְקִרְנֵבֶל וְעִדְלָאֲדַע
מְבַטֵּל אֶת הַמָּסִים
מְחַלֵּק הָמוֹן פְּרָסִים
וְזוֹרֵק תְּסִנְדָּלִים לְאוֹטוֹסְטְרָדָה

אז אֲדַנִּי ראש העיר...

עזרים: מחשב, מקולרים, חיבור לאינטרנט, קישור לשיר "אדוני ראש העיר"

מהלך הפעילות:

ניתן לפתוח עם הצגת תמונה של ראש/ת העיר ולאפשר לתלמידים לשער מיהו האדם ומה תפקידו? שוחחו על תפקידו של ראש העיר, ובקשו מהתלמידים להעלות סיבות מדוע חשוב שבכל עיר יהיה ראש עיר, מה תפקידו, מהי האחריות שלו. שאלו איך קוראים לאישה שהיא בתפקיד של ראש עיר (ראשת עיר)

השמינו לתלמידים את השיר "אדוני ראש העיר"

הזמינו תלמיד להוביל את השירה המשותפת בתנועות יחד עם התלמידים האחרים בליווי התנועות שיבחר. **בסיום** השיר שאלו:

לו הייתם ראש העיר מה הייתם עושים?
האם יש פעולות דומות שהייתם עושים כפי שמופיעות בשיר?
מה הייתם מציעים לראש העיר שלכם לעשות?

אורח/ת מהעיר

הכנה מוקדמת: אתרו בעלי תפקידים בעיר שהתלמידים יתעניינו בתפקידם, לדוגמה: אחראי על פינת החי או מפקד מכבי אש. ניתן להתייעץ עם צוות הבוקר ומכרים קרובים בסביבה. אולי הורה של אחד הילדים בכיתה הוא בעל תפקיד שעשוי להתאים. בקשו מבעל התפקיד להגיע ולספר על עבודתו בעיר ולהביא חפצים בעזרתם יוכל להמחיש לתלמידים מה תפקידו.

מהלך הפעילות:

הסבירו לתלמידים שהיום יגיע לבקר אותנו אורח ויספר לנו על העבודה שלו בעיר. **שאלו:** מי יודע אילו תפקידים ועבודות יש ברחבי העיר? האם להורים שלכם יש תפקיד כלשהו בעיר שלנו? הזמינו את האורח להכנס, בקשו מהתלמידים לשאול שאלות שהתשובה עליהם כן/לא וכך לנחש מה האורח עושה במסגרת עבודתו בעיר. בקשו מהאורח לספר מה תפקידו בעיר, מה המשימות שלו, מה האחריות שלו, מה עוזר לו לבצע את התפקיד שלו, האם יש קשיים ובעיות וכיצד הוא פותר אותם. בקשו מהתלמידים לשאול שאלות נוספות שמעניינות אותם.

סיכום:

בקשו מהתלמידים לשתף מה הדברים החדשים שלמדו בעקבות המפגש עם האורח.

ישובים נוספים

עזרים: תמונות של מושב וקיבוץ, ערים קטנות וערים עם בתי מגדלים, כלי כתיבה, צבעים, טושים, עפרונות. דפי ציור.

מהלך הפעילות:

פזרו את התמונות על שולחן מרכזי או על הרצפה ובקשו מהתלמידים לזהות מה הם רואים בתמונות. מה שונה ממקום למקום.

שאלו את התלמידים האם הם מכירים חברים או בני משפחה שמתגוררים במקומות אחרים משלהם? האם ביקרו במקומות הללו? מה ראו? בקשו מהם לשתף בחוויות בעת ביקור במושב, קיבוץ או עיר שלא דומה למקום בו הם גרים.

תמונה של עיר קטנה: מגדל העמק

תמונה של מושב: בית הילל

תמונה של קיבוץ:

סיכום שבועי:

השבוע הכרנו את העיר שלנו ומה יש בה, תכננו עיר חדשה, הכרנו אורח מהעיר ולמדנו על סוגי יישובים נוספים.

פעילות סיום היום

חשוב לכנס את התלמידים בסיום היום, לפני שהתלמידים מתפזרים לבתיהם לפעילות קצרה. סיכום מסודר של היום מאפשר לתלמידים לצאת מצהרון ניצנים בתחושה חיובית ולהיזכר בכל מה שהרגישו וחוו בצהרון. לפניכם פעילויות אותן תוכלו לשבץ בפלח זה של היום בחרו פעילות אחת לכל יום. תוכלו לחזור להשתמש בכל פעילות אחת לשבוע באופן קבוע במהלך החודש. מומלץ לגוון את הפעילויות, להוסיף רעיונות משלכם, ולעודד את התלמידים לקחת חלק ליזום ולהרחיב בעצמם את הפעילויות.

חווייה טובה שהייתה לי היום בצהרון

בקשו מהתלמידים לשתף בדבר אחד טוב שהיה להם היום בצהרון. הדגישו ראשונים וספרו על חווייה טובה שלכם מהיום בצהרון עם התלמידים.

מעגל המחמאות

סדרו את התלמידים בשני מעגלים סגורים, מעגל פנימי ומסביבו מעגל חיצוני כך שמול כל תלמיד עומד חבר. בקשו מהם לפנות אחד כלפי השני. **הסבירו את המשימה:** כל תלמיד נותן מחמאה לתלמיד שנמצא מולו ממשוה שקרה בצהרון ובסיום מתחלפים בתפקידים. מבקשים מהמעגל החיצוני לצעוד צעד ימינה ו"להסתובב" ואז נוצרים זוגות חדשים של תלמיד מול תלמיד. ממשיכים במתן המחמאות שוב.

הולכים הביתה עם משהו חדש

עזרים: כדור

מוסרים את הכדור לאחד התלמידים ומבקשים ממנו לשתף במשהו חדש שלמד היום במהלך הפעילות.

מילים ומשפטים

התלמיד הראשון בוחר מילה המציגה משהו מנושא השבוע והתלמיד הבא אחריו ממשיך במילה נוספת עד שנוצר משפט מהמילים וכך הלאה. **לדוגמה:** המדינה - שלי - היא - הבית - שלי.

שיר יומי

הזמינו את אחד התלמידים להתחיל שיר ששרתם באחד מימי הפעילות. שאר התלמידים ינסו לזהות את השיר ולהצטרף לשירה משותפת.

תערוכת סיכום השבוע

בימי חמישי מומלץ ליצור, בשיתוף התלמידים, תערוכה המייצגת את העשייה והחוויית במהלך השבוע שחלף. סדרו שולחן חגיגי והניחו עליו את היצירות שיצרו התלמידים במהלך השבוע. אפשרו להם לקשט את השולחן. מומלץ לשלוח להורים תמונות.